

JANYRE TROMP

*Diep in de jungle vecht een jonge
vrouw samen met haar dorp tegen
een vreemde vijand. Maar het echte
gevaar schuilt in haarzelf.*

kleine tijger

ROMAN

JANYRE TROMP

Kleine tijger

Roman

Vertaald door Janneke Smits

KokBoekencentrum Uitgevers • Utrecht

Vertaling: Janneke Smits

Ontwerp omslag: Villa Grafica

Lay-out binnenwerk: Crius Group, Hulshout

ISBN 9789029738149

ISBN (e-book) 978 90 2973 815 6

NUR 302

www.kokboekencentrum.nl

© 2025 KokBoekencentrum Uitgevers

Oorspronkelijk verschenen onder de titel *Darkness Calls the Tiger: A Novel of World War II Burma* bij Kregel Publications, onderdeel van Kregel Inc., 2450 Oak Industrial Dr. NE, Grand Rapids

© 2024, Janyre Tromp

De Bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan de NBV21, © 2021 Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap.

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Uitgeverij KokBoekencentrum vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Voor mijn lieve meisje,
jij bent de definitie van kracht en moed.
Ik heb bewondering voor je. Blijf ervoor kiezen
om te vertrouwen, dan zul je een vrede vinden
die niemand je kan afnemen.

Deel één

Nu ik mij te rusten leg,
bid ik U: bewaak mijn ziel.
Als ik sterf voor ik ontwaak,
bid ik U: ontvang mijn ziel.
– Traditioneel kindergebed

1933

Tingrabum, Kachin

Het Himalaya-gebergte, Noord-Birma

Het slaan van de eeuwenoude trommels dat tussen de bergen weerklonk, vermengde zich met het bonzen van mijn hart. Het gedreun echode steeds sneller tussen de jungle en de massieve bergtop van Nojie Bum. Het strekte zich uit naar de vrije hemel, om uiteindelijk weer op aarde in elkaar te zakken in een onbeholpen chaos.

Ondanks het knapperende vuur voor me waren mijn blote tenen stijf van de kou. Mijn rug deed pijn van het zitten op een boomstam; ik had liever gehurkt, net als de andere meisjes, en me aangesloten bij hun saamhorige gefluister. Maar dat zou bijna onmogelijk zijn geweest met de Amerikaanse rok die ik van mama aan moest voor mijn negende lentefeest.

De dagen die ik spelend in de jungle had doorgebracht, waren door mijn vingers geglipt en lagen al in het verleden. Papa verwachtte nu al dat ik kon lezen en schrijven in zowel het Engels als het Latijn. En hoewel mama niet eens Latijn kon spreken, was ze het daarmee eens.

Ik begreep niet waarom ik eruit moest zien en me moest gedragen als een Amerikaanse. Ik zou mijn berg nooit verlaten – hier was ik net zo veilig als in de armen van tante Nang Lu.

Ik keek aandachtig naar mama, die als een bergkoningin kaarsrecht naast me zat, ondanks de nieuwe baby in haar buik.

Vanaf de andere kant van het vuur keek een buurvrouw me strak aan. Baw Ni's mond leek door een dun litteken permanent

te grijnzen en ik wist bijna zeker dat ik het zag bewegen in een stille bezwering. Rillend vroeg ik me af welke vloek ze vandaag over me zou afroepen.

Opnieuw werd de jungle verscheurd door een dierlijke kreet, en ik hapte onwillekeurig naar adem.

De *jaiwa* draaide zich naar me toe, alsof mijn reactie zijn aandacht had getrokken. Er liep vers bloed over het gerimpelde gezicht van deze reizende verhalenverteller en ik kromp ineen tegen mama's schouder.

De zwart-wit gestreepte veren van de hoofdtooi van de oude man gingen omhoog, wapperend in de bries; als een vogel die verwoed probeert te ontsnappen uit een val. De *jaiwa* gooide zijn hoofd in zijn nek en lachte kakelend tegen de sterreloze hemel.

Met mijn vinger wreef ik over mijn knokkels, in een poging me op deze ritmische beweging te concentreren.

De stank van verbrand vlees en huiden omhulde me en ik slikte om de wrange smaak weg te krijgen van avondeten dat omhoogkwam in mijn keel. Het liefst zou ik gewoon dansen en luisteren naar de verhalen van tante Nang Lu's volk, in plaats van toe te kijken hoe een boze, oude man eten verbrandde als offer aan de *nats*.

Papa zat aan de andere kant van het vuur, nog net binnen de lichtcirkel. Zijn witte huid stak af tegen de donkerdere zee van alle anderen die ik als mijn familie beschouwde. Hij zag me kijken en hield vragend zijn hoofd schuin.

Ik glimlachte, want ik wist het antwoord. *De nats hebben hier geen macht.*

Ik wilde een pluk donker haar achter mijn oor vegen, maar liet mijn hand zakken. Mama negeerde mijn gewiebel en keek onbewogen naar de *jaiwa*. Maar papa's schouders waren ontspannen. Een kleine glimlach toonde zijn sympathie voor de verhalenverteller. Ik rechte mijn schouders en keek hoe de drummers speelden. Hun wilde bewegingen trilden in het flinkerende licht van het vuur.

Na een laatste slag zweeg het getrommel en hief de jaiwa zijn handen op. De vlammen lieten zijn schaduw over het dorpspad dansen, alsof die los van hem bestond.

‘Ah.’ De jaiwa loerde naar me. ‘Jij met de tijgerogen. Misschien een verhaaltje voor jou, Moran Kai?’ Zijn puntige, gele tanden glinsterden in het licht van het vuur.

‘Het is oké, kleine tijger. Hij kan je geen kwaad doen.’ Mama’s hand greep de mijne, maar hoewel er een lachje om haar lippen speelde, beefden haar vingers rond de mijne. De jaiwa was geen vriend van de buitenlandse zendelingen en hun dochter.

Een venijnig gegrinnik klonk diep vanuit zijn keel en hij wankelde op zijn voeten.

Een houtblok knetterde en viel van de brandende stapel, opgeofferd aan de enorme honger van het vuur. Vonken sprongen hoog op om hun overwinning te vieren. Nang Lu, de vrouw die mijn moeders zus was geworden, hurkte naast me op de boomstam. Nog een vrouw die wist hoe ze de jaiwa kon trotseren. Ik deed mijn *amoi* na en richtte met opgeheven kin mijn blik op het vuur. Ik zou niet toestaan dat mijn moed samen met de zon onderging.

De jaiwa keek fronsend naar tante Nang Lu en draaide zich om naar zijn publiek dat uit de omliggende dorpen was gekomen.

‘De legende van de *sharaw*.’ Zijn nasale stem reikte tot aan de randen van het dorp. Het verhaal van het tijger-volk. Ik balde mijn vuisten terwijl de menigte onrustig verschoof. Ze keken ongetwijfeld hoe mijn amberkleurige ogen opgloeiden in het licht van het vuur. Laat ze dan maar bang zijn. Ik probeerde boosheid op te roepen en hief mijn kin nog hoger op.

De jaiwa strekte zijn handen uit naar het duister, terwijl hij met melodieuze woorden tot de verbeelding van zijn volk sprak.

‘In de donkerste nacht van de jungle,
als de zon zich wegdraait en de maan opslokt,

als de hemel instort en de grote berg kermt van angst,
dan zal sharaw – de tijger – komen.

Zij is de jongste zus van de tijger, geboren uit vuur,
geboren uit middernachtelijke, schitterende vlammen.
Mens en dier verenigd,
duister en licht voor eeuwig gekweld.

Als schreeuwende stilte op poten waart ze rond,
woede en angst verdraaid, rondsluipende wraak voor ons volk.
De jungle splijtend brult ze om gerechtigheid;
achter haar zindert de verwoesting.

Zichzelf verterend raast ze;
as bedekt de jungle, klevend, verstikkend, stervend.
Als er niets meer is,
bezwijkt ze, gebroken en alleen.

En er is niets meer,
niets.'

Terwijl de laatste echo door de jungle klonk, keek de jaiwa me met een dreigende blik aan, alsof hij me uitdaagde zijn voorspelling in twijfel te trekken. Dat ik op de een of andere manier het verwrongen beest van het duister zou worden.

De meisjes staarden me aan en deinsden naar achteren, uit angst dat ik naar ze uit zou halen. Mama stond op en boog naar papa en de verzamelde dorpsleiders.

'Bedankt voor het interessante verhaal. Een goede nacht gewenst.' Mama's hand klemde zich om de mijne terwijl we naar onze *basha* liepen, mijn thuis.

Ze zwaaide mijn arm heen en weer en ik wilde dat papa aan de andere kant liep en dat ze mij tussen hen in zouden optillen. Mijn

tenen zouden naar de sterren reiken en ons vrolijke gepraat zou de beelden in mijn hoofd laten verdwijnen. Maar papa was daar gebleven en had naar me geglimlacht toen we vertrokken. Hij bleef zodat iedereen zou weten dat we niet bang waren.

De vlamme tongen van de centrale vuurkuil bereikten de gevlochten bamboeslaapmat in mijn kamer.

Mama kreunde toen ze zich over me heen boog om mijn voorhoofd te kussen, haar hand op haar buik.

‘Mijn kleine tijger, luister niet naar die oude man of naar Baw Ni. Ze klampen zich vast aan hun oude gebruiken en zijn bang voor de komst van een nieuwe waarheid, die zo veel krachtiger is. De sharaw is maar een droom, een zwakke schaduw die nog niet eens op kan tegen het licht van de maan.’

Ze hield haar rode gebedsbuidel tegen zich aan alsof ze haar gebed voor mij erin wilde persen. ‘Slaap lekker.’ Ze draaide zich om en sloot de deur.

Ik kneep mijn ogen dicht tegen de duisternis en het geroezemoes in het dorp.

Er is niets hier. Sharaw is niet echt.

Maar hoe vaak ik mama’s woorden ook herhaalde, het gekke gevoel in mijn buik bleef.

Ik wist dat ik vannacht over de tijger zou dromen en dat hij het gefluister van de dorpelingen zou herhalen, me het vuur in zou lokken, waar ik met hem zou samensmelten tot die vreemde combinatie van tijger en mens – een sharaw.

Ik trok mijn knieën op.

‘Er is geen duister in mij. Ik geloof in *Karai Kasang*. De allerhoogste God zal me beschermen. Jij hebt geen macht over me. Geen enkele macht.’

Hitte streek langs mijn rug, vlammen likten aan mijn hielen.

Een voorproefje van mijn voorspelde toekomst, een ziedende vernietiging achter me die zowel mij als mijn jungle zou verslinden.

Een schreeuw verscheurde de stilte in de basha en ik schoot overeind, de vezels van de gevlochten bamboevloer prikten in mijn gebalde handen. De rauwheid van mijn schreeuw bleef in mijn keel hangen, de echo van gelach weerklonk in mijn oren.

Toen niemand mij te hulp schoot, wist ik dat de anderen nog steeds bij de viering waren en dat die vrolijke geluiden van hen afkomstig waren. Ik bad dat niemand me gehoord had. Baw Ni zou mijn angsten zien als bewijs dat papa's God niet echt was.

Ik glipte de deur uit en daalde de ladder af. Papa zou weten hoe hij de angst die in mijn binnenste rondsloop kon stillen.

In het midden van het dorp draaiden en bewogen de schaduwen van mijn adoptiefamilie heen en weer. Papa zat aan de rand van de kring met mama te praten. Hij leunde naar haar toe. Ik wilde naar hen toe lopen, maar ineens danste het donkere silhouet van de jaiwa tussen ons in. Zijn handen leken kaken die alles opslokten en ik deinsde terug. Misschien was ik veiliger in de basha.

Maar mijn maag protesteerde en ik wreef over mijn buik. Het enige voedsel in huis waren de gedroogde bonen die stonden te weken in de kookruimte. Maar een paar dagen geleden had ik een handvol rode bessen gevonden op de berg. Misschien waren er nu al meer rijp.

Overdag was de jungle net zo goed mijn thuis als het dorp, maar 's nachts... Ik aarzelde toen ik aan de beren, de slangen en de tijgers dacht.

Het gerommel in mijn buik gaf de doorslag. Natuurlijk zou No-jie Bum, mijn berg, me beschermen. Ik klom de ladder weer op en pakte de lantaarn uit de kookruimte en ook de pijl-en-boog die papa voor me had gemaakt. Daarna draafde ik richting de wachtende armen van de berg.

Aan de andere kant van het rijstveld omsloot het duister me. Het flauwe schijnsel van de lantaarn verlichtte ternauwernood

mijn voeten, dus ik volgde het pad meer uit mijn hoofd dan op zicht, totdat de torenhoge muur van prachtriet plaatsmaakte voor een enorme rots die over het dorp uitkeek – mijn toevluchtsoord.

Kleine mensjes bewogen in het licht van het vreugdevuur, maar de afstand slokte het rumoer van het feest op, zodat ik alleen zacht getjilp hoorde – de taal van de jungle.

Mijn blote voeten gleden geruisloos over de kleine stenen, vingervormige varens streken langs mijn benen. De esdoorn verrees verderop en de bessenstruiken moesten zich iets meer naar rechts bevinden, boven de kleine opening in de jungle.

Aan mijn linkerkant hoorde ik een geluid.

Ik bleef staan en mijn vingers gingen naar de boog die voor mijn borst hing. Het klonk bijna als het geblaf van een muntjak. Bijna.

Ik hief de lantaarn op, in de hoop dat het licht verder de duisternis in zou schijnen.

De jungle viel stil en ik stapte achteruit, op zoek naar wat het geluid had veroorzaakt. Een takje knapte en ik draaide me razendsnel om.

Er bewoog iets bij de voorste rij bomen en een gil ontsnapte aan mijn keel. Ik liet mijn lantaarn vallen, sprong in de dichtstbijzijnde boom en klauterde naar de hogere takken. Het licht van de lantaarn flakkerde aan de voet van de boom.

Sharaw is niet echt.

Daar was het geluid weer. Dichterbij dit keer. Amberkleurige ogen weerkaatsten de flakkerende vlam – deze jager was voor mij gekomen.

Ik maakte de boog los en legde met trillende vingers een pijl aan. De pijlpunt was gedoopt in het sap van de *upas*, de gifboom. Mijn enige hoop als ik het tegen de tijger wilde opnemen.

Er verscheen een gedaante in de lage begroeiing tussen de bomen en ik schoot de pijl af.

Wees alsjeblieft raak.

Het dier brulde van woede en tuimelde het licht in – de golvende

oranje en zwarte strepen lieten het laatste beetje hoop in mijn hart vervliegen. Het was de grootste tijger die ik ooit had gezien.

Mijn kleine pijl stak in zijn schouder en bewoog op en neer terwijl de tijger lenig om de boom draaide waar ik in zat.

Mijn pijlen zouden nooit genoeg zijn. Zelfs papa's geweer zou misschien niet genoeg zijn.

Ik dook ineen achter de beschermende bladeren en beet op mijn lip. *Wees één met de bladeren. Eén met de bladeren.*

De tijger snoof aan de lantaarn en gaf er een tik tegen met zijn poot, waardoor het glas brak en de vlam sputterend in het gras belandde.

Uit het dorp klonk een schreeuw. Papa. Lantaarnlicht kwam steeds hoger de berg op.

Papa. Schiet alstublieft op.

Maar de hoop die in mij opkwam, verdween toen de tijger zijn kop ophief en in mijn boom sprong. De enorme stam schudde van de klap, de oeroude, starre stam was niet opgewassen tegen de kracht van de tijger.

Een tak zo groot als mijn arm stak de tijger en hij haalde ernaar uit, zijn kaken braken de tak als een twijgje af. Hij hief zijn kop op en grijnsde naar me, hij had plezier in de jacht. Ik voelde iets warmes en nats langs mijn benen sijpelen en jammerde zacht.

Zijn gegrom bracht me weer bij zinnen en ik pakte een nieuwe pijl. Het dier brulde toen de pijlpunt zijn oog doorboorde. Een grote poot haalde uit naar de boom, waardoor ik bijna uit mijn schuilplaats viel. Ik schreeuwde net zo hard als het beest en klauterde naar een hogere tak.

Alstublieft, Karai Kasang. Alstublieft.

De tijger schudde zich uit en klom hoger de boom in. Zijn klauwen scheurden de bast van de boom, die kreunde onder de trager wordende aanval.

Ik tastte onhandig naar een nieuwe pijl, maar mijn pijlenkoker kantelde en alle pijlen vielen doelloos naar beneden, waar ze op-

gingen in het zich uitbreidende vuur.

Een snik kneep mijn keel samen. Ik kroop nog hogerop, maar de tak begon door te buigen onder mijn gewicht. Ik smiet mijn boog naar het dier en de brul van de tijger trilde door de boom heen tot in mijn botten.

In het dorp klonk geschreeuw, lichten slingerden over het pad.

Ze zouden niet op tijd zijn.

‘Papa!’ Door de angst brak mijn stem.

De tijger was zo dichtbij, ik kon de brute zuurheid van zijn adem ruiken. Ik zag het overgebleven oog, amberkleurig en rond, draaien in een poging zich te focussen.

Schiet op, papa.

Papa zou niet missen. Mocht niet missen. Ik schoof achteruit op de tak, mijn benen onder me gevouwen, terwijl ik jammerde en rillend ademhaalde. Ik probeerde niet naar de tijger te kijken, maar ik wist dat hij aan zou vallen als ik wegkeek.

Lichten weerkaatsten onderaan de heuvel, geroep weerklonk rond de open plek. De tijger draaide zijn kop naar achteren en gleed weg, waardoor zijn kaak tegen een tak sloeg en verbrijzelde. Ik klemde me vast aan de boom terwijl de tijger, woest met zijn kop schuddend, nog verder weggleed en met een dreun op de grond belandde. Het gif had eindelijk zijn dodelijke taak volbracht.

Papa stormde de open plek op, met een lantaarn in zijn ene en een jachtgeweer in zijn andere hand. ‘Kailyn?’ Het licht viel op de tijger. ‘O Heer. Kailyn.’

Het lukte de dorpelingen het vuur te doven dat aan het droge gras likte. Papa maakte voorzichtig mijn handen, benen en romp los van de tak en nam me in zijn armen. Zijn hart sloeg langzaam en regelmatig tegen mijn wang, maar kon het gefluister van de dorpelingen net niet helemaal overstemmen.

Over papa's schouder zag ik hoe een paar mannen de dode tijger de berg af droegen. Ze zouden hem villen en mij de vacht geven – een herinnering aan mijn overwinning op het beest. Mijn triomf over de koning van de jungle, de tijger.

Papa zette me neer bij de grote vuurplaats van ons huis, met een deken over mijn schouders. Mama plaatste een kom water voor me en veegde de straaltjes bloed weg die over mijn hele lichaam liepen. Ik tuurde naar mijn weerspiegeling in de kom, mijn tranen spatten uiteen op het wateroppervlak. Iedereen wist: het enige dier dat het tegen een tijger kan opnemen en dat kan overleven is een andere tijger.

Ik raakte het water aan, mijn spiegelbeeld verdween.

Mama had beloofd dat er geen waarheid school in de legende van de sharaw. Maar ik had het opgenomen tegen de tijger en gewonnen.

Misschien had de jaiwa gelijk gehad. Ik rilde onder de zware deken.

'Je bent veilig, kleine tijger,' fluisterde mama in mijn haar. 'Er is geen groot duister in jou of in deze wereld.'

Ik legde mijn oor op mama's dikke, ronde buik, haar donkere haar verstrengeld met het mijne. Haar buik trok samen en mama kromde zich, kreunend van de onmiskenbare pijn.

Het was de eerste en de laatste keer dat mama het mis had.

Is er licht voorbij de duisternis?

1941. Missionarisdochter Kailyn woont samen met haar vader en Ryan, de onervaren nieuwe missionaris, in een afgelegen dorpje in Birma. Als ze op jonge leeftijd uit zelfverdediging een tijger doodt en er kort daarna iets vreselijks gebeurt, is ze bang dat hij nu in haar rondwaart. De tijger, de sharaw, waar alle dorpelingen bang voor zijn en die alles zal verslinden.

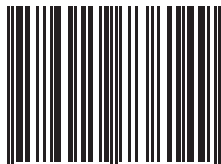
De Tweede Wereldoorlog vindt zijn weg door de jungle en bereikt ook Kailyns dorp. De Japanners slaan genadeloos toe. Kailyn zint maar op één ding: wraak. Ervan overtuigd dat God hen is vergeten, neemt ze het heft in eigen handen, waarbij het duister haar steeds verder opslokt. Bang om de vrouw van wie hij houdt te verliezen, doet Ryan er alles aan haar te overtuigen van de kracht van genade. Maar is er hoop te vinden aan de andere kant van de pijn?

JANYRE TROMP is een veelgeprezen auteur die graag de schoonheid van de wereld op papier vangt – zelfs al is die schoonheid soms moeilijk te vinden. Met *Kleine tijger* brengt ze een rauw en gelaagd verhaal dat geen hart onveranderd laat.

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

ISBN 9789029738149 NUR 302

9 789029 738149